

Nr B 122

Av herr **Persson, Helmer, m. fl.**, om utredning angående utbyggnad av näringslivet inom kommunerna i Norrbottens läns inland.

De statliga åtgärder, som vidtagits för att industrialisera Norrbotten, har i ringa grad kommit att beröra länets inlandskommuner. Följden härav är bl. a. att dessa kommuner jämte Tornedalen har ett mycket svagt näringsliv och att utvecklingen redan nu visar på en påtaglig kris när det gäller sysselsättningen. Därtill kommer att nämnda kommuner i allmänhet får brottas med allt mer växande svårigheter i fråga om finansieringen av de ständigt stigande utgifterna.

Vid 1955 års riksdag föreslog den kommunistiska riksdagsgruppen tillsättande av en utredning angående utbyggnad av det norrländska inlandets näringsliv. Framför allt fäste vi uppmärksamheten vid hur betydelsefullt detta skulle vara för kommunerna i Norrbottens inland. Praktiskt taget alla remissinstanser underströk betydelsen av att konkreta åtgärder snabbt måtte vidtagas i den riktningen. Samarbetsdelegationen för de fyra nordligaste länen uttalade att »näringslivet i Norrlands inland visar så oroande tendenser, att största skyndsamhet är nödvändig». Vidare erinrade samarbetsdelegationen om att virkestillväxten och den utbyggbara vattenkraften per capita inom inlandet är enormt stora jämförda med andra delar av landet. Samtidigt härmed påvisades att det finns inlandskommuner som har 30 procent högre kommunal utdebitering än genomsnittet för landskommunerna i hela landet.

Samarbetsdelegationen för de fyra nordligaste länen underströk i sitt remissyttrande att en utredning måste inriktas på konkreta åtgärder, att det måste bli en snabbutredning och att problemen icke får skjutas på en mer eller mindre oviss framtid.

Utvecklingen sedan 1955 har klart bevisat, att det måste till bestämda statliga åtgärder för att utveckla näringslivet inom de norrbottniska inlandskommunerna. För det första är det nu uppenbart att möjligheterna för de stora ungdomskullarna att söka arbete och utkomst i andra delar av landet numera är starkt begränsade. För det andra har statliga utredningar numera klarlagt, att råvaruresurserna medger en betydlig utbyggnad bl. a. av skogsindustrierna inom Norrbottens län.

Fram till år 1965 framstår det som en ytterst angelägen sak att i Norrbotten bereda ytterligare 40 000 ungdomar sysselsättning och yrkesutbild-

ning. Möjligheterna för ungdomen i inlandskommunerna att erhålla sysselsättning vid Norrbottens järnverk är praktiskt taget obefintliga, och det samma gäller också möjligheter att erhålla arbete vid skogsindustrierna vid kusten. Men det är en oavvislig demokratisk plikt för de svenska statsmakterna att ordna med arbete och utbildning åt dessa ungdomar.

Det kan på intet sätt försvaras att befolkningen inom Norrbottens inland, som lever och verkar inom de råvarurikaste områdena av vårt land, skall tvingas uppleva att ungdomen inte får möjligheter till arbete och en tryggare tillvaro. Det är riktigt att staten investerar väldiga belopp för utbyggnaden av vattenfallen, men det är lika obestridligt att staten tillgodosör sig jättevinsterna på utbyggnaden av vattenkraften. Och den dag när utbyggnaden väl är klar, då finns det knappast någonting över för inlandskommunerna och deras befolkning.

Vi önskar i sammanhanget påpeka att den senaste tiden gett klart belägg för att nya och stora möjligheter öppnats bl. a. för att bygga ut skogsindustrierna i Norrbotten. Den 15 mars innevarande år redovisade sålunda kommerskollegium en utredning gjord i samråd med skogsforskningsinstitutet. Av denna framgår att avverkningarna inom Norrbottens län kan öka med 20 %. Härtill kommer att från Norrbotten exporteras minst 25 % av allt avverkat virke, vilket sker till områden av vårt land som själva har möjligheter att öka avverkningarna motsvarande den existerande skogsindustriens behov. Med en förnuftig politik kan därför skogsindustrien i Norrbotten utbyggas med 50 procents ökad produktion. Vad detta skulle betyda är självklart. Många tusen människor skulle därigenom beredas arbete dels i industrien, dels i avverknings- och skogsvårdande arbete.

Oss synes det naturligt att en statlig utredning om att industrialisera det norrbottniska inlandet måste ta hänsyn till nämnda betingelser att bygga ut skogsindustrierna. Denna fråga bör också ses i samband med planerna att bygga vägar, som förenar Norrbotten med isfria hamnar i Norge. Enligt vår mening talar följande skäl för att anlägga en stor statlig skogsindustri i det norrbottniska inlandet:

1. De stora skogsråvaruresurserna måste bättre utnyttjas.
2. Folket måste beredas större möjligheter att erhålla sysselsättning.
3. Småsågverken i inlandet får vidgade möjligheter att avyttra sina avfallsprodukter.

4. En stor skogsindustri i inlandet kan genom anläggandet av mellanriksvägar mest ekonomiskt ha tillgång till isfria hamnar året om.

Enligt vår mening bör en statlig utredning om näringslivets utbyggnad i Norrbottens inland även befatta sig med frågan om en manufakturindustri i anslutning till Norrbottens järnverk. Men därjämte framstår det som angeläget att det speciella stöd småindustrien är i behov av beaktas, likaså under vilka betingelser jordbruket bedrivs inom nämnda delar av Norrbotten.

Vi vill understryka att det inte kan vara försvarligt ur någon synpunkt, om riksdagsmajoriteten i fortsättningen ställer sig negativ till de viktiga frågor befolkningen i Norrbottens inland brottas med. Det kan inte få fortgå på det sättet att man noterar att så och så eländigt är tillståndet på sysselsättningens område. Nu måste snabba och effektiva åtgärder till för att ge människorna inom dessa områden ett bättre och ljusare perspektiv.

Utan en alltför omständlig procedur bör statsmakterna vidtaga åtgärder för att i någon form återupptaga driften vid det nedlagda smältverket i Porjus. Ett helt samhälles vidare existens är i avgörande grad beroende på att staten snabbt bestämmer om driften vid Vargöns smältverk skall återupptagas eller om en ny industri skall ersätta den nu nedlagda.

Avgörande är enligt vår mening att en utredning om industrialiseringen av det norrbottniska inlandet arbetar efter linjen att det i främsta hand måste bli staten som skall svara för investeringarna och driften av främst de stora industrierna. Detta är en av grundbetingelserna för att någonting väsentligt skall komma till stånd när det gäller näringslivets utveckling och därmed ökade betingelser för sysselsättning åt befolkningen.

Med stöd av det sålunda anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om skyndsamt tillsättande av en utredning angående utbyggnaden av näringslivet inom Norrbottens läns inlands kommuner samt att vid utformandet av utredningens direktiv ovan anförda synpunkter beaktas.

Stockholm den 2 juli 1958

Helmer Persson

Gunnar Öhman

Antön Norling